

FRANC PEDIČEK – SLOVENSKI PEDAGOG

Pred nekaj meseci je izšlo prvo obširnejše delo oz. monografija o prof. dr. Francu Pedičku. V njem več avtorjev z različnih zornih kotov obravnava življenje in delo tega velikega slovenskega pedagoga. Morda je za širšo strokovno javnost zanimivo, kako je delo o človeku, ki je bil dolgo časa zaradi svojih naprednih idej o vzgoji in izobraževanju ter zaradi drugačnih pogledov na ta občutljivi del človekove dejavnosti, nastajalo. Torej, delo o človeku, ki je bil dolgo v nemilosti pri tedanjih oblasteh. Zato naj, preden se lotimo vsebine knjige, povsem na kratko povemo nekaj o tem.

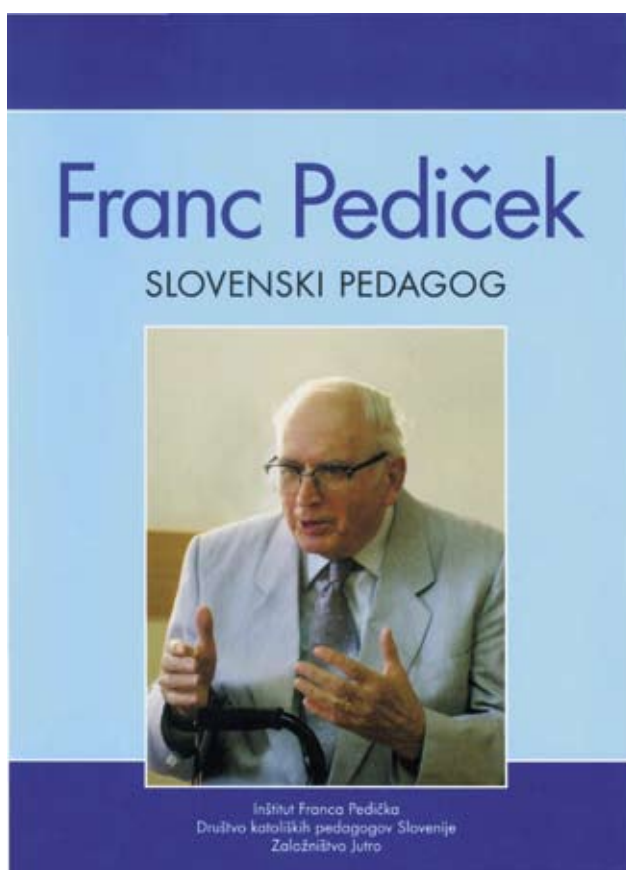
Najprej je bila ideja, ali bolje dve ideji, ki sta zoreli v različnih strokovnih krogih in nazadnje rodili dva strokovna posveta o življenju in delu prof. Pedička. Lahko bi si zastavili vprašanje, ali je šlo pri tem za naključje, ali pa so zato obstajali kakšni drugi razlogi. Danes smo prepričani, da to ni bilo naključje, posebej zato, ker je Pediček deloval v različnih izobraževalnih okoljih tedanjega časa. Pri tem pa je pustil veliko sledi pri številnih generacijah dijakov in študentov. Mnogi so se (in smo se) navzeli njegovih idej ob zavzetem spremljanju predavanj

in posredno pridobivanju znanj ter spoznanj s področij pedagogike, psihologije in filozofije, ki jih je vsajal v vedoželjna mlada srca in duše.

Prav o tem so (smo) nekateri Pedičkovi sopotniki, dijaki ali študenti (danes že v tretjem življenjskem obdobju) govorili in razpredali svoje misli ob srečanju avtorjev oziroma na tiskovni konferenci ob izdaji monografije. Že pred tem se je izkazalo, da sta navedeni ideji, ki sta zoreli v različnih krogih, izhajali iz istega korena, zato je bilo samo vprašanje časa, kdaj se bosta »našli in združili« ter se opredmetili in udejanili na kakšnem srečanju ali posvetu.

To se je zgodilo na prvem posvetu o prof. Pedičku, ki sta ga organizirala Društvo katoliških pedagogov Slovenije in Inštitut Franca Pedička (2010) v Ljubljani ter na drugem znanstveno-strokovnem posvetu, ki sta ga pripravili Fakulteta za šport in Zveza društev športnih pedagogov Slovenije (2011). Po prvem posvetu naj bi izdali zbornik, vendar pa je po globljem razmisleku in tudi zaradi povečanega števila avtorjev (tudi tistih, ki niso sodelovali na posvetu), ta prerasel v monografijo.

Danes lahko z gotovostjo trdimo, da ne prvega in ne

drugega posveta ne bi bilo, če ne bi vsajane in miselno razdelane Pedičkove ideje s področij pedagogike, psihologije in filozofije rodile sadove. Posamezniki so jih (in smo jih) nosili s seboj v življenje in le časa je bilo prepuščeno, kdaj bodo ponovno zaživele in bile na tak ali drugačen način predstavljene javnosti. Po drugem posvetu in nekoliko smelo postavljenem naslovu »Prof.

dr. Franc Pediček in športna kultura Slovencev«, kjer smo pričakovali tudi sodelovanje sociologov in filozofov, pa je o življenju in delu profesorja na takratni Visoki šoli za telesno kulturo prav tako zbrano gradivo, ki je objavljeno v pričujoči reviji.

Vrnimo se sedaj k izdani monografiji. V njej je, poleg drugih, zaznavna temeljna Pedičkova misel o večraz-

sežnostni (pluralni) vzgoji otrok in mladine in o njegovi »pedagoški poemi«, ki je zapisana tudi na ovojnici knjige. Glasi se: »Ko iščemo vsebino oziroma zapolnitev telesa ali korpusa vzgoje in izobraževanja, se nam iz podane ravninske sestavljenosti ali integrativnosti človeškega bitja ponuja binom znanja in vrednot. Reči torej moremo in smemo, da stvarnostna znanja in duhovne vrednote vsebinsko in dejavnostno polnijo vzgojo in izobraževanje, torej vsako pedagoško delo. To je naše temeljno pedagoškoantropološko sporočilo.«

V knjigi oziroma monografiji posamezni avtorji opisujejo in osvetlujejo Pedičkovo delo na različnih strokovnih in znanstvenih področjih. Zapisi in prispevki so zbrani v nosilnih poglavjih, ki najprej obravnavajo Pedičkovo berilo. V njem so zbrani pomembnejši vsebinski odlomki iz Pedičkovih knjig: hoja za pedagogiko, mladostništvo, pedagogika narkomanstva, partnerstvo, družinska vzgoja, pedagoška antropologija in deontologija, šola in vzgoja, telesna vzgoja, šport in rekreacija, moralna vzgoja in tanatologika.

Zanimivi so pogovori s Francem Pedičkom, ki so jih v knjigi predstavili in objavili posamezni avtorji in se nanašajo na različne časovne ter vsebinske izseke Pedičkovega delovanja. Vsebinsko so bili pogovori povezani z različnimi predmeti obravnav, kot so: vzgojne prazni-

ne, iskanje boljše srednje šole, s političnim viharjem nad prof. Pedička, izobčenje zaradi 'mere človeka', predmet razgovora pa je bil tudi on sam. Njegova prizadevanja za to, da je treba vzgojo in izobraževanje teoretično snovati ter praktično udeležiti po meri človeka, torej po antropološkem pristopu v njuni teoriji in praksi, v takratnem času niso rodila sadov. Nasprotno, to je bil sprožilni kamen plazju in boja med znanostjo ter politiko na področju šolstva, vzgoje in izobraževanja.

V nekoliko obsežnejšem poglavju z naslovom »Sledi Franca Pedička na strokovnem področju« avtorji bolj ali manj podrobno obdelajo posamezna strokovna torišča, ki jim je prof. Pediček posvečal največ pozornosti. Nedvomno je bilo torišče pedagogike eno tistih, na katerem je deloval najdlje in v imenu katerega je bil dolg ter neenak boj z drugače mislečimi. Nenehno je iskal novo paradigmo na področju šolstva oziroma vzgoje in izobraževanja, kar eden od avtorjev še posebej izostreno obravnava in se s Pedičkom sprašuje, kakšna pa naj bo sodobna šola: šola kot učna tovarna ali šola, ki pomaga mlademu človeku, da postane človek; človek kot sredstvo ali človek kot cilj; prazni intelektualizem ali razvijanje tudi globljih osebnosti; specializiran in razpoložljiv človek ali duševno in duhovno bogat človek. Seveda je še več drugih stro-

kovnih prispevkov, ki so tudi »pedagoško obarvani«, kot so: hoja Franca Pedička po pedagogiki, pogled v zgodovino pedagogike – Franc Pediček, antropološka pedagogika in Franc Pediček, umestitev Franca Pedička v slovensko pedagoško misel, smoter vzgoje in izobraževanja v pedagoški misli Franca Pedička ter še nekateri drugi. V tem poglavju je predstavljen tudi prispevek, ki govori o njegovem delu na področju telesne kulture oziroma športa. Profesor se je veliko ukvarjal tudi s šolskim svetovalnim delom, kar je tematsko posebej obdelano, prav tako pa tudi vsebinski del, ki je povezan z izobraževanjem odraslih.

V monografiji so v poglavju »Besedila o Francu Pedičku« predstavljena posamezna besedila in teksti, ki so jih avtorji in kronisti zapisali ob posebnih dogodkih ter nazadnje ob njegovem dokončnem slovesu. Bralcu ne more uiti podatek ali bolje, ne more spregledati dejstva, da je v opisih posameznih priznanj in nagrad, ki jih je prejel še za časa svojega življenja (predvsem v zadnjem obdobju), globoka časovna »luknja«. Dvajset let pred tem, torej v obdobju po blejskem posvetu, tega častitljivega moža, pokončnega modreca in enega najimenojnejših slovenskih pedagogov praktično ni bilo čutiti nikjer, še najmanj pa v javnem življenju. Središčnica vseh razmislekov v tem delu in notranje doživetih

opisov o prof. Pedičku kaže na izjemno široko razgledano osebnost, občudujočih intelektualnih sposobnosti in duha, prežetega z najvišjo stopnjo človečnosti.

V obsežnem poglavju »Srečanja in spomini« so dodana pričevanja Pedičkovih dijakov in študentov, pa tudi njegovih sopotnikov, ki so svoja razmišljanja in doživetja ob številnih srečevanjih z njim kot slušatelji ali sodelavci zapisali tako, kot so jih nosili v sebi dolga leta, lahko bi rekli kar več desetletij. To so v bistvu dragocena pričevanja, ki v marsičem odstirajo tančico manj znanega, bolj človeškega in ne le formalno profesorskega ali akademskega. Ob tem pa je posebej presenetljivo spoznanje, ki ob prebiranju preraste v občudovanje, kako je cenjeni profesor z močjo svojega duha in znanja mnoge vodil skozi življenje še dolgo po tem, ko ga ni bilo več.

Verjamemo, da v mnogih bralcih, strokovnjakih in pedagogih še vedno obstajajo želje po bogatenju znanja, pridobivanju pedagoških izkušenj in dvigu pedagoškega erosa, zato bi bilo prav, da po mnogih letih vzamemo v roke še sveže delo o prof. Pedičku, ki nam je zapustil mnogo tega, kar v času njegovega življenja ni bilo posebej cenjeno. Danes je pred nami delo, ki nam omogoča, da se o tem prepričamo sami, zato ga je vsekakor vredno prebrati.

Herman Berčič